

༄༅། ། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལས་འབྲས་པའི་
གཏམ་སྡེ་ནི་རྩོག་སལ་མགུལ་རྒྱན་
ཞེས་བྲ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཆ་རིས་སྐལ་བཟང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བརྩམས།

མེ་རིགས་དཔེ་སྤྱན་ཁང་།

༡༡། །ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལས་འཕྲོས་
བའི་གཏམ་སྟེ་ནོར་སྟོ་གསལ་མགུལ་
སྐྱེན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཆ་རིས་སྐལ་བཟང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བརྩམས།

མི་རིགས་དབེ་སྐྱེན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

藏族文化散论/嘎藏陀美著. —北京:民族出版社,
2005. 11

ISBN 7-105-07393-4

I. 藏… II. 嘎… III. 藏族—民族文化—文集—
藏语 IV. K281.4-53

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2005)第 140216 号

藏族文化散论

著者	怡日·嘎藏陀美
出版发行	民族出版社
地址	北京市和平里北街 14 号
邮编	100013
网址	www.e56.com.cn
印刷	北京艺辉印刷有限公司
装订	天华印刷装订有限公司
经销	全国各地新华书店
开本	850mm×1168mm 1/32
印张	14
印数	0001—2000 册
版次	2005 年 12 月第 1 版
印次	2005 年 12 月北京第 1 次印刷
定价	22.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(藏文发行科电话:010-64227665 58130509)

ཚུམ་སྒྲིག་འགན་ཁུར་པ། ཉིང་འཛིན་བསྟ་ཤིས།
责任编辑： 当增扎西

༡༡། །པོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལས་འཁྱེད་པའི་གཏམ་སྒྲིག་ནང་
སྒྲིག་སྐབས་མཁུལ་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཚུམ་མཁུལ།	ཆ་རིས་སྐལ་བཟང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཅུ་མས།
དཔེ་རྒྱན་མཁུལ།	མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་།
འབྲེལ་སྒྲིག་མཁུལ།	མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གི་པོད་ཡིག་ཚུམ་སྒྲིག་ཁང་།
གནས་ཡུལ།	པེ་ཅིན་རྫོང་མིང་ཡི་བྱང་ལམ་ཨང་14པ།
ཁྱད་ཁྱོད་ཨང་གྲངས།	100013
ཁ་བརྒྱུད་ཨང་གྲངས།	010-64275311
པར་འདེབས་མཁུལ།	པེ་ཅིན་དུའི་རྒྱལ་པར་འདེབས་ཚད་ཡིད་ཀྱང་མི།
བརྒྱུད་འཛུང་མཁུལ།	རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་གནས་སོ་སོའི་ཞིན་རྒྱུ་པེ་ཅིན་ཁང་།
ཤིང་ཚད།	850mm×1168mm 1/32
པར་ཤོག	14
པར་གཞིའི་ཁྱིམ་ཐངས།	2005ལོའི་ཟླ་12པར་པར་གཞི་དང་པོ་བཞུགས།
པར་ཁྱེད་ཇ།	2005ལོའི་ཟླ་12པར་པེ་ཅིན་རྒྱལ་པར་ཐངས་དང་པོ་བཞུགས།
པར་གྲུང་ཇ།	0001-2000
མིན་ཤོད།	སྔོན་22.00

ཆ་རིས་སྒྲུབ་བཟང་ཚོགས་མེད།

སྤྱི་ལོ་༡༩༤༣ལོར་མདོ་སྐད་སྐུ་ཆུ་ས་ཁུལ་ཏུ་སྐྱེས།
༡༩༥༤ལོར་རྒྱལ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་ཆེན་ཏུ་
ཆུས་འཕྲོད་དེ་སློབ་འཁྱེད་དང་སློབ་ཆེན་ཞིབ་
འཇུག་འཛིན་གྱི་བཅས་རིམ་བཞིན་བརྒྱན་ཅིང་
མཐར་སྐྱོད་བྱས་ཤིང་མེས་འབྲིལ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་།
ཆད་ཅན་བཤེས་གཉེན་ཏུ་མ་བཞེན་ཏེ་མདོ་
སྐད་ས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་བག་ཆགས་
བཞག་ལ། ད་ལྟ་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་པོད་རིག་
པ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ཏུ་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱ་བ་སྤྱོད་
བཞིན་ཡོད། སུར་ཕྱིར་《གཞུང་བཀའ་པོད་
ལཱ་ཁྲི་མཛོད་ཆེན་མོ》། 《གངས་རྒྱུང་ས་
གཙུག་ལག་དཔེ་ཆོགས》། 《བྱང་ཆུབ་ལོ་མ་
དཔེ་ཆོགས》། གཙུག་ལྷན་ལ། 《གནའ་དཔེ་
གཅས་བསྐུས་དཔེ་ཆོགས》དང་《མདོ་སྐད་ཞིབ་
འཇུག》ཏུ་ས་དེབ་པོད་ཡིག་མའི་གཙུག་གཞིན་
པ་སྐགས་ཀྱི་འགན་འཁུར་བཞིན་ཡོད།
གཞུང་ཚོམ་གྱི་ཚོགས་ལ་《གཞུང་བཀའ་པོད་
ལཱ་ཁྲི་བཤད》། 《འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་མདོར་བསྐུས》། 《ཤེས་ཚང་དགོན་
གསར་གྱི་གདན་རབས》། 《གཞུང་པོད་ལཱ་
རྟོགས་གནད་ཀྱི་ཀྱི་དྲིན་ལན་ཚོགས་བསྐྱེགས་
སྐགས་པོད་བརྒྱ། བསྐྱར་ཚོམ་ལ་《མི་ཆའི་
མདོན་རྟོགས་ཚུངས་ཀྱི་བྱ་བ》། 《ཤེས་རིག་སྒྲུབ་པའི་
བསྐུས་དོན》སྐགས་པོད་གསུམ་དང་། གནའ་
དཔེ་ཚོགས་བསྐྱེགས་དང་ཁྱད་གྲགས་པ་པོད་
སུམ་ཚུ་ལྟ་དང་། དཔྱད་ཚོམ་བཞི་བརྒྱ་ལྟ་
རིག་གཞུང་ཏུ་ས་དེབ་རྩ་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱིང་སྤྱེལ་ཚུང་།

责任编辑：当增扎西

封面设计：孟龙

དཀར་ཆག

དཔལ་མཉམ་མེད་རི་བོ་དག་ལྟ་བུ་པའི་གཞུང་བཀའ་པོད་ལྟའི་འཆད་ཉན་གྱི་
བཤད་རྒྱུ་ལྟར་ཚུལ་དྲན་པའི་ཚུ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ། (1)

ཀྱུ་པ་མཐའི་ནམ་པར་བཞག་པ་འབྱུལ་སྤྱོད་གདོང་ལྟའི་སྤྱ་དབྱངས་ཀྱན་མཁྱེན་
ལམ་བཟང་གསལ་བའི་རིན་ཆེན་སྦྱོན་མེ་ཞེས་བྱ་བའི་ས་བཅད་ཀྱན་གསལ་མེ་
མོང་ཞེས་བྱ་བ། (39)

དཔལ་ལྟན་རྒྱུད་བཞི་བཀའ་བསྟན་གང་གཏོགས་ལས་འཕྲོས་པའི་གཏམ་དྲང་
སྤྱོད་བདེན་ཆོག་ཅེས་བྱ་བ། (90)

དབྱངས་ཅན་སྤྱི་ལས་ལྟར་བའི་རི་མོ་སྤྱབ་ཚུལ་འགའི་བརྟེན་བྱང་སྤྱོད་
འཁྱུག་བདེ་ལམ་ཞེས་བྱ་བ། (114)

ཐེབ་སྤྱོད་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རིན་འབྱུང་རང་འགྲེལ་ལས་བྱང་བའི་གངས་
གྱི་མཛོན་བརྟེན་འགའི་འགྲེལ་བ་བྱིས་པའི་མགུལ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ།

..... (146)

ཀྱན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྩ་རྩེ་དཔལ་བཟང་པོའི་རྣམ་ཐར་..... (152)

རྩེ་འཇམ་མགོན་ཆུལ་བ་གཉིས་པའི་ལྷ་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆའི་སྟོན་
ཤིང་དམ་པ་དགའ་ལྷན་གྱི་སྟོན་པ་ལྷ་བཀྱི་ཆེན་ནམ་མཁའ་དཔལ་བཟང་པོའི་
འཁྱངས་རབས་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་ཏུ་བྱུང་བཞོད་པ་རྟོག་མ་བསྐྱང་བར་
བྱེད་པའི་སྟོང་ལོར་ཞེས་བྱ་བ། (160)

ཆོས་ལྡེ་ཆེན་པོ་ཤེས་ཚང་དགོན་གསར་གྱི་བྱང་བ་མདོར་བསྟན་བཟུས་བཟླ་ཤེས་ཆོས་
དྲང་བཞད་པའི་སྐྱ་དབྱངས་ཞེས་བྱ་བ། (220)

དཔུ་མ་རིགས་ཆོགས་དྲུག་མཛད་པ་པོ་དང་གཞུང་དོན་མཆམས་སྦྱར་མདོར་
བསྟན་བཞུགས་སོ། ། (246)

ཆད་མའི་དགོངས་དོན་བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ལྡེ་མིག་ཅེས་པའི་ནང་དོན་
མཆམས་སྦྱར་མདོར་བསྟན་བཞུགས་སོ། ། (251)

བྱུ་བ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུའི་རྣམ་ཐར་ཞེས་པའི་གཞུང་དོན་རྩ་རྩེ་མདོར་བསྟན་
བཞུགས་སོ། ། (255)

ཀྱན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོ་དང་ཁོང་གི་ཆབ་སྟོན་སྟགས་ལས་འཕྲོས་
པའི་གཏམ་ཐོར་བྱ། (258)

སྟོང་ཁྱན་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་དབྱེད་པ་ཀེ་ཏ་ཀའི་ཕྱིང་མཛེས་ཞེས་བྱ་
བ། (269)

རྩ་ཆའི་མཛེས་སྦྱངས་རྩ་སྟོན་བྱེད་ཆུལ་མདོར་བསྟན། (278)

མདོ་མཛངས་བྱུན་གྱི་བམ་པོ་དྲུག་པ་དང་པོ་དེ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་དུ་བཞོད་
པའི་བྱང་བ་འགའ་བསྟར་ནས་རང་གི་ལྟ་ཆུལ་འགའ་རགས་ཅམ་བཞོད་པ་
དབྱིད་དཔལ་བསྟུ་བའི་ལོ་ཉ་ཞེས་བྱ་བ། (286)

པོ་དེ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་བྱང་དང་འབྲུང་སྟུས་སུ་འདུག་པའི་རྩ་གནད་འགའི་འཆར་

- སྒྲུང་བྱིས་པའི་བརྗོད་པ་གཏམ་ཞེས་བྱ་བ། (300)
- བོད་དང་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བོག་མའི་བྱ་བ་ཚུལ་སྒྲོར་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་ཀྱན་པན་
བདུད་ཅིའི་བཅུད་བཟང་ཞེས་བྱ་བ། (323)
- བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་དང་སྒྲེལ་ནས་ཕྱ་རབས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྒྲོར་ཐེང་པ་དུས་
ལུན་སེལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ། (345)

༡༡། །དབལ་མཉམ་མེད་དེ་བོད་གེ་རྒྱན་པའི་གཞུང་
བཀའ་པོད་མཁའ་འཆད་ཉན་གྱི་བཤད་རྒྱན་
ཐུང་རྒྱལ་དྲན་པའི་རྒྱ་རྒྱན་ཞེས་
བྲ་བ་བཞུགས་སོ། །

མེད་གཞིའི་རྒྱལ་ཏུ་གཞུང་བཀའ་པོད་
མཁའ་འཆད་ཆོས་ལྷན་བཞུན་པ།

དེ་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་སྤང་བཅན་སྐམ་པའི་དུས་སུ་སློབ་དཔོན་ཐོན་
མི་སུམ་པས་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མདོ་རྒྱད་ཉེར་གཅིག་སྟེགས་དང་།
སློབ་དཔོན་གྱ་ས་རས་མདོན་པའི་ལྷོ་དང་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྐར།
བལ་པོའི་སློབ་དཔོན་སྟེགས་ཀྱིས་མདོ་ལྷོའི་ལྷོ་དང་། པལ་ཆེན་
དང་། བམ་ཐེ་ཤང་ཀ་རས་འདུལ་བའི་ལྷོ་སྟེགས་པོད་གངས་ཅན་
གྱི་ཡུལ་དུ་བཞུར་བ་ནས་བཟུང་རིམ་གྱིས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་
བཞུན་པ་འདི་ཉིད་པོད་གྱི་ཡུལ་གྱི་སོ་སོར་དབྱར་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་
བརྒྱུ་བ་ལྟར་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་མོད་ཀྱང་། རྒྱལ་པོ་ཏུ་ཕ་
བཅན་གྱི་རིང་བཞུན་པ་བཞུབས་པའི་རྒྱུ་དབང་གིས་པོད་གྱི་རིག་
གནས་སྤྱི་ལ་ཁྱེད་ཀྱང་གཞུང་བཀའ་པོད་མཁའ་འཆད་དང་བལ་བ་ཞིག་ཐེབས།
ཡིན་ནའང་ཕྱིས་སུ་བཞུན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་སྐབས་སྤང་ཡང་ཁོ་པཎ་
བཀའ་དྲིན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བྱགས་བཙོན་ལ་བཞེན་ནས་གཞུང་བཀའ་

པོད་ལྔ་བརྗོད་བྱའི་གཙུག་པོར་ལྟར་བའི་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་
 བཞུག་བཙུག་རི་སྟེན་ཅིག་པོད་རང་གི་སྟེན་དུ་བཞུར་ནས་གདན་
 སྲངས་པ་རྣམས་ལ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་འཛོམས་ཀྱི་སྦྱེས་བྱ་གནམ་གྱིས་
 ས་བཀབ་པ་ལྟ་བུ་དག་གིས་རང་རང་གི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་ཚུལ་ལས་མདོ་
 རྒྱུད་བཞུག་བཙུག་དུ་མའི་དགོངས་དོན་ལེགས་པར་བཀྲལ་བ་དང་
 ཕྱིན་ཐབས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཆད་པའི་གདམས་ངག་ཉམས་སྦྱ་བཞེས་པའི་
 ཉམས་ཚུངས་ལྟར། རང་རང་གི་བྱ་སྤྱོད་རྣམས་ལ་རི་ལྟར་གདམས་
 པའི་ཚུལ་ལས་ལྟ་བའི་གོ་བ་འཆོལ་ལུགས་དང་། སྦྱོད་པ་གཙུག་པོར་
 ལྟར་བའི་གདམས་ངག་ཉམས་སྦྱ་ལེན་ཚུལ་སོགས་གསང་ཐུགས་.....
 གསར་རྟེན་ལས་བྱུང་བའི་ལྟ་སྟེན་སྦྱོད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་བཞེད་
 ཚུལ་མི་གཅིག་པ་དང་། བཞུག་སྦྱོར་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་མེག་
 བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་
 ཞིང་། (༡) དེ་དག་ལས་རབ་དང་། སུལ་དང་། མཆོག་དང་།
 ཡང་ཅེར་ལྟར་པ། གསེར་མདོག་ཅོད་པན་འཆང་པའི་རིང་ལུགས་
 དྲི་མ་མེད་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པ་སྟེས་ཀྱང་བསྟོན་མི་ཁུས་ལ། སྦྱོར་
 རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་འདྲེན་པ་བྲུ་ན་མ་མཆིས་པ་རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་
 རྟེན་པོ་དུར་སྟེག་གི་གར་ལ་རྣམ་པར་རྟོལ་བ་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱལ་པོ་ཤར་ཅོང་ཁ་བ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གངས་ཅན་གྱི་
 རྒྱངས་འདིར་ཕྱོན་ཕྱིན་ལུགས་འདི་ལ་གཞུང་བཀའ་པོད་ལྔར་ཆེད་དུ་
 སྦྱོང་བའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཤ་ས་ཆེན་པོ་སེའབས་དགེ་གསུམ། གཙང་
 བཀྲ་ཤིས་རྒྱན་པོ། སྦྱ་འབུམ་བུམས་པ་སྤྱིང་། དཔལ་ལྷན་བཀྲ་
 ཤིས་འབྲིལ་སོགས་མཆན་རྒྱན་གྱིས་སྦྱིད་གསུམ་འགོངས་པའི་ཅོད་ཤ་
 ཆེ་ཆུང་བཤང་གིས་མི་ལང་བ་བྱུང་།

འོ་ན་གྲུ་ས་དེ་དག་ཏུ་སྤྱང་བུའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་གཞུང་།
 བཀའ་པོད་ལྷ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཆད་མ་རྣམས་འགྲེལ་དང་། སར་
 ཕྱིན། དབུ་མ། མཛོད། འདུལ་བ་བཅས་ཡིན་ཞིང་། གཞུང་
 འདི་དག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་སྟོག་ཤིང་ལྟ་བུ་ནི་སར་ཕྱིན་ཡིན་ལ། དེ་
 ཡང་རྣམས་འགྲེལ་ནི་སར་ཕྱིན་གྱི་རིགས་པ་དང་། དབུ་མ་སར་ཕྱིན་
 གྱི་རང་ལུགས་མཐར་ཐུག་ མངོན་པ་མཛོད་ནི་སར་ཕྱིན་གྱི་མིང་གི་
 རྣམ་གྲངས། འདུལ་བ་སར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་དངོས་ཡིན་པས་དེ་
 དག་བར་སན་རྒྱུ་འགྲེལ་བ་དམ་བཅ་མཆིས་པ་ནི་བཤད་མ་དགོས་
 ཤིང་། ཡང་དེ་དག་ལ་རང་རང་སོ་སོའི་ཐད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ཀྱང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རྩ་ཁྲོལ་ཕྱི་
 ཁྲོལ་བཀྲིས་ནས་རྩོད་དཀའ་བ་ཆད་མ་ཙུ་འགྲེལ། གཉིང་དཔག་
 པར་དཀའ་བའི་ཆ་ནས་སར་ཕྱིན་ཙུ་འགྲེལ། རྣམ་གྲངས་བཙི་
 དཀའ་བའི་ཆ་ནས་མངོན་པ་ཙུ་འགྲེལ། ཉམས་སྤྱངས་དཀའ་
 བའི་ཆ་ནས་འདུལ་བ་ཙུ་འགྲེལ་ཞེས་གྲགས་ལ། བཛོད་བུའི་སྟོན་ས་
 ཀྱང་དབུ་མར་རྣམས་འགྲེལ་གསུམ་གྱི་གཞུང་ཏུ་བཛོད་བྱ་སྟོག་གྱུར་གཙོ་
 བོར་སྟོན་ཅིང་། མངོན་འདུལ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་བཛོད་བྱ་མངོན་གྱུར་
 གཙོ་བོར་བྱེད་པ་དང་། ཐུབ་མཐའ་བཞིའི་ཁོངས་སུ་བསྟར་ཚུལ་ཡང་
 འདུལ་བ་ལྟ་བུ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་བའི་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བའི་
 ལུགས་སུ་འགྲེལ། སྤྱིར་དང་ཐོག་ཤེ་བ་གཞན་གྱི་ལུགས་ཀྱི་འདུལ་བ་
 ཆོས་མང་པོ་ཡོད་ཆོད་ཏུ་འདུག་ནའང་འདུལ་བ་ལྟལ་དུས་ཞེས་པ་
 ཉན་པོད་རང་གི་གདུལ་བྱ་དང་མི་འཆམ་པར་དགོངས་ཏེ་བོད་དུ་མ་
 བསྐྱར་བར་བཤད། མཛོད་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་ཐུབ་མཐའ་གང་གི་
 ལུགས་སུ་འགྲེལ་བ་ནི་གཙོ་བོ་མཛོད་ཙུ་བར་བྱེད་དགོས་པས་དེ་ཡང་

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་ཁོང་ཉིད་ཀྱིས། བདག་གིས་མངོན་པའི་
 ཆོས་འདི་ཕལ་ཆེར་ནི། །ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྒྲ་བའི་ཚུལ་གྱུ་བ་བཤད། །
 (༡) ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་མངོན་ཅ་བའི་དངོས་ཟིན་གྱི་དོན་ཁ་
 ཆེའི་བྱེ་བྲག་སྒྲ་བའི་ལྷགས་དང་། མངོན་རང་ལྷགས་ནི་རིགས་པའི་
 རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་ལྟེ་བའི་ལྷགས་སུ་འགྲེལ། བྱེ་བྲག་སྒྲ་བ་དང་
 མདོ་ལྟེ་བའི་རང་སྐད་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་འགའ་ཤས་མ་གཏོགས་
 ཕྱིར་ས་སེམས་སེམས་བྱུང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ། བསམ་
 གཟུགས་སོགས་ཕལ་ཆེ་བ་གྱུ་བ་མཐའ་གོང་མའི་ལྷགས་དང་བྱན་མོང་
 པར་ངེས་སོ། །དབུ་མ་ལྷ་བྱ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་དོན་
 མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་དབུ་མ་ཐལ་འཕྱར་བའི་ལྷགས་སུ་བཀྲལ་འདུག་
 པ་བཤད་མ་དགོས། དོན་དེ་དག་ལ་དགོངས་ནས་དབུ་མ་ཐལ་
 འཕྱར་བའི་རང་གཞུང་དུ་འང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ། རིགས་ཆོགས།
 དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་བ། སྦྱོང་འདུག་དང་མདོ་ཀྱན་བརྒྱས་སོགས་
 འཛོག་པའི་གནད་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནོ། །

ཕར་ཕྱིན་གྱི་རང་གཞུང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དབང་དུ་བགྱིས་ན།
 རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་འཕགས་པ་སོགས་མེད་ལ་མི་ལུལ་དུ་
 སྦྱེས་སུ་བསྐྱར་བར་གྲགས་པ་བྱམས་ཆོས་ལྟེ་ལཱའི་ནང་ཆོན་བསྟན་
 བཅོས་མངོན་ཉོགས་རྒྱལ་ལྟེ་དགོས་ཤིང་། འདིའི་དགོངས་
 དོན་མཐར་ཐུག་ཐལ་འཕྱར་བའི་ལྷགས་སུ་གནས་མོད་ཀྱང་། སྒྲ་
 ཟིན་གྱི་དོན་ནི་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱིས་སྤང་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་
 སྐབས་སུ་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལྷགས་སུ་འགྲེལ།
 ཡིན་ནའང་སློབ་དཔོན་འདི་གཉིས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཀྱི་བྱུང་པར་སོགས་
 འགའ་ཞིག་ནི་ཐལ་འཕྱར་བའི་ལྷགས་ལྟར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། ཆད་

མ་རྣམ་འགྲེལ་ལ་ལེའུ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས་ནི་མདོ་སྡེ་བའི་
 ལྷགས་དང་། ལེའུ་གསུམ་པའི་སྟོད་ཀྱི་ཆ་མདོ་སེམས་བྱུན་མོང་བ་
 དང་། སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཅི་རིགས་བསྟན་འདུག་ཅིང་། དེ་མན་
 ཆད་རྣམ་འགྲེལ་རང་ལྷགས་རང་རིག་ཁས་བཞེས་པའི་མདོ་སེམས་སྣ་
 ཆོགས་གཉིས་མེད་པའི་ལྷགས་ཁོ་ནར་འགྲེལ། དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་
 རང་ལྷགས་ནི་རང་རིག་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་སེམས་སྣ་ཆོགས་གཉིས་
 མེད་པ་ཡིན་པར་སྟོབ་དཔོན་རྩེ་རྒྱ་རི་དག་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་གྲུབ་
 མཐའི་རང་འགྲེལ་དུ་གསུངས་ཞེས་བཤད། ཡང་བཀའ་པོད་རྩེ་བོ་
 འདི་དག་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་བསྟུ་བའི་རྒྱལ་ཡང་མི་འདྲ་སྟེ།
 དཔེར་ན་དབུ་མ་དང་། སར་ཕྱུན་གྱི་ཐལ་སྡེར་ནི་འཁོར་ལོ་བར་
 བའི་ཁོངས་སུ་དང་། རྩུར་བཀོལ་རྣམས་སལ་ཆེར་མདོ་སྡེ་དགོངས་
 འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་ཤས་ཆེ་བས་འཁོར་ལོ་བ་མའི་ཁྲོད་དུ་བསྟུ།
 རྣམ་འགྲེལ་འཁོར་ལོ་བ་མ་དང་། མདོ་དུ་འདུལ་གཉིས་འཁོར་ལོ་
 དང་པོའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་(༩) སེགས་སྟོབ་མང་མོད་ཀྱང་
 མདོར་ན། གཞུང་འདི་དག་གི་ཁྲུངས་གདུགས་ས་གཙོ་བོ་ནི་རྒྱ་གར་
 འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱུང་བསྟན་གྱིན་ལ་འདེགས་པའི་ཀ་བ་ལྟ་བུར་
 གྱུར་པའི་པརྟེ་ཏ་མང་དུ་བྱོན་མོད་དེ་དག་ལས་ཀྱང་འཛམ་གླིང་
 མངོས་པའི་རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་སུ་གྲགས་པ། སྤུ་སྤུབ་ཡབ་སྐས་
 གྱི་དབུ་མའི་གཞུང་ལྷགས། ཐོགས་མེད་སྤུ་མཆེད་གྱི་མདོན་པའི་
 གཞུང་ལྷགས། ཐོགས་སྤང་ཆོས་གྲགས་གྱི་ཆད་མའི་གཞུང་ལྷགས།
 ཡོན་ཤུག་གཉིས་གྱི་འདུལ་བའི་གཞུང་ལྷགས་བཅས་ཡིན་ཞིང་།
 (༡) པརྟེ་ཏ་དེ་དག་གི་ཆོས་གྱི་རྩ་བའི་དངོས་སུ་ཁྲུངས་བཙོལ་
 ཡུལ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་གཉིས་ལ་བྱག་ཡོད་དོ། །

དེ་ལྟར་བརྗོད་བྱ་དངོས་ལ་གོ་བ་འདྲོང་བའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་
བཀའ་པོད་ལྷའི་ཁྱད་ཆོས་མདོར་བསྡུས་ཤིག་ཐོན་དུ་བཏང་བྱིན་གྱི།
ད་ནི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་སྒྲིང་གཞི་དཔལ་རི་བོ་དག་ལྟར་པའི་གཞུང་
བཀའ་པོད་ལྷའི་འཆད་ཉན་གྱི་བཤད་རྒྱུ་ཕྱང་ཚུལ་སྟོར་འཆད་
དགོས་ཤིང་། དེ་ལའང་ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བཤད་རྒྱུ་ཕྱང་ཚུལ།
ལར་ཕྱིན་གྱི་བཤད་རྒྱུ་ཕྱང་ཚུལ། དབུ་མའི་བཤད་རྒྱུ་ཕྱང་ཚུལ།
མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་རྒྱུ་ཕྱང་ཚུལ་དང་འདུལ་བའི་བཤད་རྒྱུ་
ཕྱང་ཚུལ་བཅས་ལྷ་ཡོད་པ་ལས།

དང་པོ། ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བཤད་རྒྱུ་ཕྱང་ཚུལ།

སྟོན་པ་རྒྱུ་ཕྱང་པ་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས། དག་
བཙམ་པ་ཆོས་སྦྱབ། འདིས་ཆད་མའི་བསྟན་བཙམ་སྦྱ་བའི་སྦྱོན་མེ་
མཛད། མཁས་པ་མེ་མམ་ག སྦྱོབ་དཔོན་དབྱིག་གི་གཉེན་པོའི་
བར་རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་གསན་ཡིག་སྐགས་སུ་མཆིས་པ་གཤམ་ཆེ་ཞིང་།
སྦྱོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་རང་ལས་མཁས་པའི་སྦྱོབ་མ་བཞི་ཡོད་
པའི་གས་ཀྱི་ཆད་མ་རང་ལས་མཁས་པ་སྦྱགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་ཆད་མའི་
བསྟན་བཙམ་བརྒྱ་ཙུག་མཛད་པར་གཤམ། སྤར་བཙམས་པའི་
དེ་རྣམས་ཐོར་བུ་བཞིན་དུ་མཆིས་པ་སྦྱགས་གཅིག་དུ་གནད་དྲིལ་ཏེ་
ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ཀྱན་གྱི་གཙུག་ན་མདོན་པར་འཕགས་པ་ཆད་
མའི་བསྟན་བཙམ་ཆེན་པོ་ཆད་མ་མདོ་ཀྱན་ལས་བདུས་པ་ཞེས་ལུ་
བྱུག་ཡོད་པ་ཞིག་མཛད། སྦྱོབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོབ་མའི་གཙུག་
སྦྱོབ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་སྤེ་ཡིན་ཞིང་ཀྱན་ལས་བདུས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་

ཀྱང་མཛད། དེ་ལ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་
 ཞེས་སྒྲོབ་མ་གཞན་གྱིས་འགན་པའི་དོ་དང་བུལ་བ་ཞིག་བྱང་།
 འདི་བས་སྒྲོབ་དཔོན་དབང་ཕྱག་སྡེ་ལས་ཆད་མ་ཀྱན་བདུས་གསན་
 རེས། སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་བསྐྱལ་བ་ལྟར་ཆད་མའི་མདོ་ཀྱན་ལས་
 བདུས་པའི་དགོངས་འགྲེལ་ཆད་མ་སྡེ་བདུན་མཛད། དེ་ནས་སྒྲོབ་
 དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་སྒྲོབ་མ་ལྟ་དབང་སྒྲོས་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་ཁ་
 སྒྲོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ལེའུ་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་བ་བཅམས་པར་སྒྲོབ་
 དཔོན་གྱིས་དེ་ལ་འསྐྱོས་དང་ཆོག་གི་བྱུར་གྱིས་མཆོན་པའི་དོན་རྣམས་
 མ་བྱང་བར་འདུག་ཞེ། ཆོག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དོན་བྱང་
 འདུག་གསུངས། འོན་ཀྱང་ངའི་རིགས་པ་འདི་གཞན་གྱིས་རི་ལྟ་བ་
 བཞིན་མ་ནོར་བར་ཤེས་མཁན་བྱང་བར་འདུག་དགོངས་ནས་གྲགས་
 སྒྲོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་མཆུག་དུ། རྒྱ་མཆོ་ལ་ནི་ཚུ་བོ་
 བཞིན་དུ་རང་གི་ལུས་ལ་ཐིམ་ཤིང་རུབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་པ་
 བཅུག་ཅེས་གྲགས་སོ། །དེའི་སྒྲོབ་མ་ཤུག་སྒྲོས་རང་འགྲེལ་དང་ལྟ་
 དབང་སྒྲོའི་འགྲེལ་བ་གཉིས་ཀར་འགྲེལ་བཤད་མཛད། དེའི་སྒྲོབ་
 མ་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྤྱོད་པས་ལེའུ་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་བ་
 རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་མཛད་པས་ཕྱིས་སུ་གཞུང་མཛད་པའི་
 མཆོན་གྱི་ཆ་ནས་རྒྱན་མཁན་པོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས། ཁ་ཅིག་གིས་
 འདི་བས་སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་དངོས་སྒྲོབ་ཡིན་པར་བཞིན་མཛད་
 ཀྱང་། དེ་ལ་ཀྱན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་ཞལ་ནས། ཁ་
 ཅིག་ཇ་མ་རི་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་དངོས་སྒྲོབ་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། རྒྱན་
 མཁན་པོ་དངོས་སྒྲོབ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། སྤྱར་ལ་ལུང་སྤང་
 བར་འདོད་པ་སོགས་ནི་ནོར་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་སྤྱིང་པོ་མེད་དོ། །

ཅེས་གསུངས་པས་རང་ལུགས་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་དོ། །(༥) དེའི་
སློབ་མ་སློབ་དཔོན་ཚས་མཚག་གམ་རྒྱལ་ར་བདུན་པར་གྲགས་པས་
ནམ་ངེས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལྟ་སྟགས་བསྟན་བཅས་མང་པོ་མཛད།
དེའི་སློབ་མ་རྩ་མ་རིས་ནམ་འགྲེལ་རྒྱུ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་མཛད།
དེའི་སློབ་མ་དུལ་བའི་ལྷས་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་སློབ་པན་མཛད།
དེའི་སློབ་མ་ཤུལ་ར་ནུལ་པ་བཟུང་བའི་བྱེད་དགའ་བས་ཀྱང་ནམ་
འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་མཛད། དེའི་སློབ་མ་མི་གྲུ་བརྩེ་ཉ་དང་།
དེའི་སློབ་མ་བརྩེ་ཉ་ཤུ་གྲུ་གྱི། དེའི་སློབ་མ་ས་སྐྱ་བརྩེ་ཉ་ཀྱན་དགའ་
རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ནམ་འགྲེལ་བསྐྱར་བཤད་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་
ཚད་མ་རིགས་གཉེར་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་མཛད། རྒྱ་གར་སྟོ་
ཚུགས་ཀྱི་ལུ་ལྷགས་འཕྲོག་བྱེད་སྟགས་སྟོ་རྩ་གྱི་སྟོ་རྩ་དུག་བཅས་
རིགས་ལས་ཡང་དག་ལ་བཞེན་ནས་ཚར་བཅད། མཚན་ཉིད་ཀྱི་
འཆད་ཉན་རྒྱས་པར་མཛད་པས་ཆེད་གཉེར་གྱི་སློབ་མའི་འཁོར་ཡང་
ཁྱི་སྟག་བརྒྱད་ལྷག་འདུས་པར་གྲགས། དེའི་སློབ་མ་འུ་ཡུག་པ་
རིགས་པའི་མེང་གས་ནམ་འགྲེལ་རིགས་མཛོད་རྒྱགས་ཚེ་མ་དུ་གནང་།

དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཁང་མདོ་ལྟེ་དཔལ། འཇམ་སྐྱ་ནམ་མཁའ་
དཔལ། དཔལ་ལོ་ལྷ་བ་སྟོ་སྟོས་བརྟན་པ། སྤྲ་མ་དམ་པ་བསོད་
ནམས་རྒྱལ་མཚན། ཉ་དཔོན་ཀྱན་དགའ་དཔལ་བ། རྩེ་རེད་
མདའ་བ་གཞོན་ལུ་སྟོ་སྟོས་ཀྱི་བར་རིམ་བཞེན་བརྒྱད་ལ། རྩེ་རེད་
མདའ་བས་དགའ་ཆེན་བཞེ་སྟགས་ཀྱི་ནམ་བཤད་མཛད། ཚད་
མའི་བསྟན་བཅས་རྒྱས་བསྐྱས་མང་པོ་གནང་སྟེ་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་
སྟེ། དེ་ནས་རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ཀྱང་ཉ་དཔོན་དང་རྩེ་འདི་
ཉིད་ཀྱི་རྩལ་ནས་སྤྱི་རྩེ་དུ་ཚད་མའི་གཞུང་ལུགས་མང་པོ་གསན་